

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput I. Occasione verborum, quæ habentur in præfatione primi ræcepti,
explicatur modus quo servanda sunt Dei & Ecclesiæ præcepta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

LIBER DECIMUS.

De Præceptis Decalogi.

DErvenimus ad Amorem cantantem canticum novum, in Psalterio decem chordarum. Cantare enim amantis est, & charitas (inquit Augustinus serm. 233. aliàs 18. de divers. c. 1.) cantat canticum novum. Nam timor ille servilis, in veteri homine constituitur, potest habere Psalterium decem chordarum: quia & Judæis carnalibus data est ipsa lex decem præceptorum; sed cantare in illa non potest canticum novum. Sub lege est enim, & implere non potest legem... Qui autem sub gratia est, non sub lege, ipse implet legem... Spiritu enim dilectionis accensus, jam in Psalterio decem chordarum cantat canticum novum. Et quid cantat, nisi amorem novum? Quid enim habet canticum novum, nisi amorem novum? Cantare amantis est, vox hujus cantoris, fervor est sancti amoris, ait idem serm. 336. aliàs 256. de temp. Non cantabant ergo canticum novum Judæi, qui terrenorum adipiscendorum amore, & amittendorum timore, Dei præcepta servabant; imò non servabant, sed sibi servare videbantur. Neque enim fides in eis per dilectionem operabatur, sed terrena cupiditas, metusque carnalis. Unde Salvator, qui non diligit me, sermones meos non servat. Joan. 14. Etsi enim Dei mandatum videtur aliquando à non diligentibus, sed à timentibus fieri; tamen ubi non est dilectio, nullum bonum opus impunitur, nec rectè bonum opus vocatur. L. 3. contra 2. epist. Pelag. c. 4. Denique non cantat canticum novum in Psalterio decem chordarum, nisi qui Deum diligit & proximum. Quia (ut rursus ait Enchir. c. 121.) omnia præcepta divina referuntur ad charitatem, de qua dicit Apostolus: Finis autem præcepti est charitas, de corde puro, & conscientia bonâ, & fide non fictâ. Omnis itaque præcepti finis est charitas, id est ad charitatem refertur omne præceptum... charitas ista Dei est & proximi. Et utique in his duobus præceptis tota lex pendet & Propheta. Adde Evangelium, adde Apostolos: non enim aliunde vox ista est: finis præcepti est charitas. Et Deus charitas est. Quicumque ergo in Psalterio decem chordarum mandat Deus, ex quibus unum est: Non machaberis: & quicumque non jubentur, sed spiritali consilio mo-

nentur, ex quibus unum est: Bonum est homini mulierem non tangere: tunc rectè fiunt, cum referuntur ad diligendum Deum propter se, & proximum propter Deum. Et rursus l. de perf. just. c. 5. Dominus, qui verbum consummans & brevians fecit super terram, in duobus præceptis dixit legem Propheta que pendere; ut intelligeremus quidquid aliud divinitus præceptum est, in his duobus habere finem, & ad hac duo esse referendum: "Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua; & diliges proximum tuum tamquam teipsum." In his (inquit) duobus præceptis tota lex pendet & Propheta. Quidquid ergo Dei lege prohibemur, & quidquid jubemur facere, ad hoc prohibemur & jubemur, ut duo ista compleamus. Et fortè generalis prohibitio est: "Non concupisces: & generalis justio: "Diliges." Denique Scriptura non præcipit nisi charitatem, non damnat nisi cupiditatem; & ita informat mores hominum. Itaque ille tenet, & quod patet, & quod latet in divinis sermonibus, qui charitatem tenet in moribus. Serm. 350. aliàs 39. de temp. Et rursus epist. 188. aliàs 143. ad Julianum: Charitate unâ adimpletur in nobis, siquid divina legis, & admonitionis implemus. L. 4. ad Bonif. c. 16. Charitate unâ Deo veraciter & suaviter obedimus. L. 99. in Deuteron. c. 15. Cum verè sit opus legis, charitate fit, non timore, qua charitas, gratia est novi Testamenti. L. 19. contra Faust. c. 29. Homo potest facere opus legis per charitatem justitiam, quod non potest per timorem pœnæ. Exposit. epist. ad Galat. c. 4. Judæi quaedam opera legis implebant, qua in Sacramentis sunt; illa verò que ad bonos mores pertinent, implere omnino non poterant: non enim implet ea nisi charitas. Idè ergo filii veteris legis cantabant canticum vetus, quia lex ipsis scripta erat in tabulis lapideis: soli filii novæ legis novum cantant canticum, quia legem habent in cordibus scriptam? hoc est in intimo affectu justitiam legis amplecti, ubi fides per dilectionem operatur. L. 2. de spir. & lit. cap. 27. & 29.

P A R S I.

AMOR RELIGIOSUS.

Ad primum Decalogi præceptum: Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.

C A P U T P R I M U M.

Occasione verborum, qua habentur in præfatione primi Præcepti, explicatur modus quo servanda sunt Dei & Ecclesia præcepta.

Primo Decalogi præcepto Exodi 20. præmittitur hæc præfatio: Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Egypti, de domo servitutis; subjungi Tom. II.

turque comminatio pœnarum transgressoribus & misericordia magna observatoribus promissa: Ego sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, visitans iniquitatem Patrum in filios, in

tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me; & faciens misericordiam in millia his qui diligunt me, & custodiunt praecepta mea. Quae licet specialiter dicta sint ad primum praeceptum, considerata tamen sunt velut motiva, quibus homines inducendi sunt ad observantiam divinarum quorumcumque praeceptorum. Neque enim solos Israelitas, sed omnes universim homines, obligant Decalogi praecepta: utpote legem naturalem continentia; sed maxime obligant Christianos, eo-que tanto magis quam Judaeos, quanto pluribus & majoribus à Deo beneficiis devincti, ceteris fideiiores ferventioresque esse debent in observantia mandatorum. Verum-enimvero quam languide & defectuose ea ut plurimum observant, qui tamen observant! Certiores nos facit Veritas in Evangelio: *Nisi abundaverit justitia vestra, plusquam Scribarum & Pharisaorum* (qui mandata exterius observabant, ut viderentur ab hominibus) *non intrabitis in regnum caelorum.* Sed quam multorum Christianorum justitia non abundat plusquam Scribarum & Pharisaorum! Ut enim modò prætermittam eos, qui praecepta non servant (quorum infinitus est numerus) quam multi ex ipsis sunt, qui ea non melius servant, quam Scribae & Pharisei, sed modo æque defectuoso!

2° 1°. namque quam multi templum dominicis diebus adeunt, ut hominibus videantur boni Christiani; imò ut ibi istos vel istas oculo minùs casto contemplantur!

2°. quam multi praeceptum jejunii v. g. observant inviti: quia non habent carnes quas comedant; vel quia incurrere timent notam mali Christiani!

3°. quam multi praecepta custodiunt merè ob finem temporalem, v. g. debita solvendo, ne majores expensas incurrant, vel dominis merè ad consequendam mercedem temporalem obediendo!

4°. quam multi, etiam ex iis qui voluntariè, & sine fine malo, nec finem temporalem expressè intendentes, praecepta custodiunt, nec cogitatione, nec affectu, Deo vel Ecclesiae intendentes obedire! Obtemperant v. g. parentibus, vel aliis Superioribus; sed simili prorsus modo, quo ipsis obtemperant Ethnici. Ecclesiae jejunia & abstinentias servant quidem, sed nunquid ut obtemperent Deo per Ecclesiam præcipienti? de eo ne cogitant quidem, ideòque mortuo obtemperant modo.

5°. quam multi cavent à prævaricatione praeceptorum, sed timore poenae, non amore justitiæ, similes filiis, vel famulis, parentum, vel dominorum jussu facientibus, quia timent verbera, vel expulsionem è servitio! Isti sunt quos praecepta non servare ut oportet, tot tamque apertis testimoniis inculcat Augustinus proximè relatus.

3° Ad servandum igitur praecepta prout oportet, ex Dei amore, Deique intuitu servanda sunt, prout Augustinus ibidem dicit, videli-

cet quia Deus vult, quia sic placitum est Deo, &c. Quod etiam locum habet in hominum praeceptis, attento quòd non est potestas nisi à Deo, quòdque legitimus quicumque Superior Deum representat, ideòque Deus per ipsum præcipit.

Et ad significandum modum istum servandi praecepta, Deus in principio Decalogi, verba ista voluit considerari: *Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti.* Quasi diceret: ut sciatis dignum & justum esse, quòd obediat mihi, & quo modo obedire debeatis, considerate, quòd ego sum Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terra Aegypti, &c. Nam si ego Dominus Deus vester, vos estis creaturæ meæ, subditi mei. Me ergo honorare debetis per obedientiam vestram, per eamque probare, quòd ametis me, summum benefactorem vestrum, qui tam mira & stupenda prodigia feci, ut educerem vos de terra Aegypti, de loco utique tam duræ servitutis, quæ vos Pharaon opprimebat. Quòd si praecepta mea propterea custodieritis, per eorumque custodiam vestrum in me amorem, & pro tot ac tantis beneficiis gratitudinem demonstraveritis, misericordiam meam magnam sentietis, per retributionem aeternæ felicitatis. Sin autem, experiri vos faciam quòd sim Deus fortis, zelotes, visitans iniquitates patrum, &c. quia nimirum tantò graviora, tantò proinde majori poenâ digna sunt peccata vestra, post tot & tanta beneficia.

CAPUT II.

Specialiter expenduntur verba ista: Deus tuus.

PER ea namque populo Judaico Deus præsentare voluit specialem, quam habebat, obligationem Deo, per praeceptorum suorum observantiam, serviendi præ ceteris gentibus; quibus in idololatria sua relictis, se populo Judaico manifestaverat. Et hinc Psalmista dicebat: *Non fecit taliter omni nationi, & judicia sua non manifestavit eis. Notus in Judea Deus, in Israel magnum nomen ejus.* Ob hanc igitur rationem Deus ab Israelitis merè exigebat, ut ab ipsis specialiter honoraretur, coleretur, & obediretur. Ad cuius evidentiam

Observandum, quomodò Deus, præ ceteris nationibus, se manifestaverit Abraham, Isaac, & Jacob, à quibus descendit populus Judaicus. Abraham habitabat in Ur Chaldaeorum, ubi idololatria dominabatur, sicut & in reliquis populis Orbis terrarum. Maximum fuit beneficium istud, quo Abraham de Ur Chaldaeorum eductum, ab idololatria eripuit, verumque Dei cultum edocuit, sicut & postea edocuit descendentes ipsius, Isaac, Jacob, ac deinde Judaeos, annuntians verbum suum Jacob, & judicia sua filii Israel. Si enim in idololatria cum reliquis populis relictis fuissent, in peccata innumera, sicut ipsi, pro-